

viure força, i *m'arrapava* com una llagasta a l'esperança d'una llibertat llunyana», Coromines (*Presons Imag.*, 86). I els poetes: «y'ls dits me sagnan d'*arrapar-me*, tot cercant-ne per les timbes y montanyes aspres», Verdager, 1868 (parlament a la Font del Desmai; *Escr In*, Casac. I, 246); «Oh Catalunya, mare nostra --- / Regada ab sanc, la terra és bona. / Tingas al mar clavats els peus: / un bras ben llure per l'ascona, / y ab l'altre *arrapa't* fort als Pirineus», Guimerà (*Himne a Catalunya*, v. 12)

Altrament ve a ser també l'ús dels escr. de l'extrem N i de l'Ebre en la falla eterna, del candor de la negror: «lo formatge en cau arreu: / la guilla l'*arrapa* i se'l menja», Saisset (*Catal d. Ross*, 215); baixant i tot des de la pugna al simple zel. «Al sagrat temple hi formigreja una generació que *arrapa* puesto per les naus, altars i claustrors, per tots los *racons*», Vergés Paulí (*Espurnes*, v, 156). En participi és merament ponderatiu de l'engrapar ferreny, mig convulsiu «La Toneta seguia *arrapada* ab son fill», «seguia exhalant lo dolor de son pit, amorosament *arrapada* al nen», «recordo haver sentit sos udols --- des de l'esclatxa d'hont lo guaytava ab la meua mare, tot tremolant y *arreat* a ses faldilles», NOLLER (*Pap*, 149, 174, *Notes de c*, 191), molt del Princ, però també val. (supra): «la malea en llurs arrels, traven la molsa, que queda fortament *arrapada* al rocam» (JPorcar, BSCC xiv, 243); «veeu Penyalgosa? Si un jorn me diu / —Vés, dus-me d'aquells cingles un volter viu — / jo aniré allà, *arrapant-me* roques amunt, / pel desig de Seidia a cumplir a punt», GGirona (*Seidia*, 121).

Per al passat etimològic del mot, ja basta en rigor l'explicació donada a dalt sobre els fets germànics. També al costat del simple *rapar*, en algunes llengües romàniques de les més afins a la nostra trobem amb més vivacitat la forma derivada en *a*; en cast. i portuguès, a penes hi ha gran cosa d'*arrapar*,¹ però en les altres és al contrari: it *arrappare* 'agafar violentament' (cf. Braune, *Beitr. z germ u rom Etym*, s. v)

En llengua d'oc *a(r)rapar* 'arrabassar', 'arrencar (la llengua etc.)' en Raimbaut d'Aurenga i en les *Leyes d'Amors*, i almenys en el nostre Cerverí, és 'pendre violentament, cruelment'. «encara mens pot venir a bon cap, / ab vil femna, que tot ben no l'*arrap*» (*A greu pot hom* ---); el substantiu *arrap* és «déchirure, égratignure» en dos trobadors de princ o mj. S. XIII (Raimon de Miraval, *Rayn.* v, 43, *PSW* I, 78), avui encara «accroc, déchirure» (*TdF*), prov, lld., gc. *ar-rapà* «prendre, saisir, accrocher, escroquer, extorquer, atraper, atteindre», «grimper, en Bigorre» (*TdF*, per a aquesta última acc, veg. ESGARRAPAR).

Alguns autors ens mostren que en oc. hi ha hagut important contacte inductor amb els parònims i parasinònims germ. HARP- 'ganxo', 'arpa', i RAPERE 'rapar': «Car femmas vils an natura de vibles / --- / e s'om non és layre, tritxaire o ibres / e que nit sapcha e jorn bé .. *arpar*, / e que s'vuylla a tot son pro guardar / no ls pot plaser ---», Cerverí (71/99, v. 12) Toc i . música més escarrassades que artístiques

El contacte amb RAPERE s'observa més clar en els

parlars (romànics o no) de l'altre cap dels Pirineus: «si lo *rapador* aveià reconegut, restituesque au querehant -- » en dos docs. bearnesos del *Cartulari* d'Osau, de 1243 (A, 47.34, 49.2, quasi sinònim de *raptoos*, que segueix amb paper semblant a 48 7). En harmonia amb això hi ha el basc (*harrapatu* «cogido, arrebatado»; i, en variant radical, *harrapa*, que el benaparrès Leizarraga, en el gran monument inicial de la llengua basca (S. XVI, a. 1571), usa per traduir el ll. *rapere* (Mitxelena, *BSVAP* XII, 1956, 371; i *FonHstVca.*, 164).² En tot cas s'observa que el mot és gairebé absent del domini fr. (fora d'algun parlar de transició cap a l'oc.): altrament, doncs, tota l'àrea romànica suposa un terme germ. d'origen gòt. i no pas francisc.³

DERIV : +*Rapa*, a distingir de *RAPA*: aquell, nom de diverses plantetes (*AlcM*, § 8a-f): a Formentera me la descrivien fa «una fulleta arran de terra, que usem per als porcs» (1963); b) «la paleta de tallar la pasta de pa, adherida a la pastera», pall. (Tor de Vall Ferrera, 1932). *Rapat* m. ho usen per a 'grapat, punyat' a l'Urgellet i Alt Pallars (Estaon i Esterrí de Cardós, Arcavell: no n'hi ha sinó un *rapat*, 1934-6). *Arrap* m. 'esgarrapada' (JoMartorell, supra; J. G. M., «El Camí», 14-iv-1934): «crits, chillits, paraules gordes, *arraps* y tirones de grenya» (MGadea, *T del Xè* II, 23); men «rapinyada, rapada, unglada», Ferrer Gintart (*Rond*, 212; Camps Merc., *FolkI* II, 5); mall, fig «estricada», *BDLC* XII, 190; «una endolada de cap a peus; --- Pla --- li va fer, de baix en baix. —Què, ¿alguna desgràcia? --- en un *arrap*, aquella bona dona ens va contar totes les seues calamitats i misèries», JFuster (*El Temps*, 4-v-1986, p. 8).

Arrapament 'èxtasi': «acorant-me ab tanta de suavitat, que tota hisc fora de mi matexa, alienada de un sentiment? E no m sé quin *arrapament* és aquest», AntCanals (*Arra de Anna*, NCl, 169) *Arrapadís* «que viu *arrapat* a un altre», Fontserè, *Ci Fi Nat*, p 137 i lèxic. *Arrapador* *Arrapare* *Arrapamenta* *Arrapinyar-se*: «El que, a més córrer s'hi *arrapinya*, / llest com si per darrere tingüés picatalons», Verdager (*Jovenivoles*, 190). els quals no sé si són una planta espinosa o un moixó que té fama de picar les criatures, altrament cf. *rapinyar* infra a Mall. i com a derivat de *rapina*, *rapinya* *Arrapinyar* + *A* *arrapons* loc. adverbial postverbal format paral·lelament a *a recullons*, *a bocons*, 'de quatre grapes' maestr. «és un colbarxo que s'hi ha d'entrar *arapóns*» (Bel, 1961)

Rapada *Rapador*. *Rapadura* *Rapament*, -*menta* *Rapejar* *Rapera* *Rapó* *Arapada* *Arrapant* *Arrapós* *Ar-rapissar* *Desarrapar*, *desarrapament* Però *desarrapat* en el sentit de 'esparriat, deixat en el vestir' no és més que un intolerable i bàrbar castellanisme (de bil·lengües que ho confonen amb *desharapado*)

CPT : *Rapaaltars* mall. (veg supra). **Rapafilando* (no existeix, veg. supra). *Rapacabells* *Rapacul* (per les conegudes propietats restrenyedores d'aqueixa fruiteta). *De rapafug* 'a correccuita, com qui fuig': val. *passar de ~* «com un gat damunt les brases», Salvà (*Callosa d'En* S. II, 118), -*fu* ribag: «me ha passau una pedra *de rapafug*» «de refilón», Ferraz (p. 93). *Ra-*